Taide rakennushankkeissa

Lausunto asiassa RTS:2 – Rakennustietosäätiön ohje-ehdotus

Kiitämme lausuntopyynnöstä ja toteamme lausuntonamme seuraavaa.

On hyvä, että aiheesta on ryhdytty toteuttamaan ohjeistusta. Kuvaston näkökulma asiaan liittyy ensi sijassa kuvataiteen ja kuvataiteilijoiden tekijänoikeuksiin.

Tekijänoikeuksien kannalta asiaa koskevat yleiset puitteet tulevat tekijänoikeuslain (8.7.1961/404) säännöksistä sekä toisaalta kyseessä olevien oikeuksien olemassa olevista järjestelyistä.

Tekijänoikeuslain lähtökohta on kuvataiteen tekijän yksinoikeus teokseensa. Tämän periaatteen tavoitteena on taata kuvataiteilijalle lähtökohtainen mahdollisuus päästä osalliseksi teoksensa käytön tuomasta lisäarvosta. Teoksen hyödyntämiseen tulee näin ollen hankkia lupa kuvataiteen tekijältä taikka siltä, jolle hän on sopimisvaltuuden kyseisten oikeuksien osalta mahdollisesti luovuttanut – Kuvasto esimerkiksi edustaa kuvataiteilijoita eräiden käyttömuotojen, kuten kuvataiteen julkaisukäytön, osalta.

Tekijänoikeudet ja niistä sopiminen on olennainen osa lausuntopyynnön kohteena olevaa asiakokonaisuutta. Ohjeluonnoksen sivulla 3 on tekijänoikeuksista mainittu lyhyesti. Tekijänoikeuksia koskevat kysymykset on tarpeellista selventää ohjeessa ja sen perusteella tehtävissä sopimuksissa niin huolellisesti kuin mahdollista, jottei niiden osalta tule tarpeetonta ja resursseja vaativaa jälkikäteistä selvittelyä. Osana tätä valmistautumista on taidehankkeiden budjettiin syytä ottaa oikeuksien hankintaa koskeva momentti.

Taiteilijan kanssa käydyissä neuvotteluissa on tarpeen kiinnittää tekijänoikeuksiin erityinen huomio. Erityisesti silloin, kun taideteos on rakennuksen osa ja sitä valokuvataan, on tärkeää, että teoksen jatkokäytön ehdoista on sovittu etukäteen teoksen tilaajan ja taiteilijan/oikeudenhaltijan välillä.

Selvyyden vuoksi toteamme vielä, että tekijänoikeuslain 25 a §:n 4 momentin rajoitus-säännös rakennuksen vapaasta kuvaamisesta ei sellaisenaan koske rakennuksen osana olevaa taideteosta.

Helsingissä maaliskuun 17. päivänä 2014

Tommi Nilsson
Toiminnanjohtaja
Kuvasto ry